

ŽIVOT NA SALAŠI?

To je nic proti složitosti češtiny

JE MOŽNÉ SKLOUBIT UMĚLECKOU DRÁHU SE ZEMĚDĚLSTVÍM? MALOVÁNÍ S VÝROBOU SÝRA? ŠVÝCARSKÉ RODAČCE DORIS WINDLIN, KTERÁ UŽ DVACET LET ŽIJE V ČESKU, SE TO Povedlo. MALUJE KRAJINU, HOSPODY, MĚSTA, PORTRÉTY A TŘIKRÁT ČTYŘIKRÁT DO ROKA VYRÁBÍ VE VELKÉM PRAVÝ ŠVÝCARSKÝ SÝR.

Jak jste se vlastně dostala do Česka?
 Studovala jsem ve Švýcarsku uměleckou školu Kunstseminar, kterou založil v roce 1973 v Lucernu Radoslav Kutna. V dějích umění jsme probírali i vývoj českého umění a já k němu získala vztah. V roce 1992 měnu profesorovi nabídli práci v Brně na Fakultě výtvarných umění. V té době jsem žila na volné noze a lákala mě, že bych tam šla ještě na rok studovat figurální malbu. Vzali mě, ale až tady mi došlo, že všichni mluvíte česky.

Naučila jste se výborně česky...
 Tehdy německy a anglicky mluvilo velmi málo lidí. V Poděvousích, kde dnes žijeme, nemluví vůbec nikdo. Naučit se váš jazyk bylo to nejhorší, co jsem zde zažila. Lidé se mě často ptají, zda byl na salaši, kde jsem vyrůstala, tvrdý život. Odpovídám jim, že to není nic proti složitosti češtiny.

Zvykla jste si v Česku?
 Letos zde žiji dvacet let. Zvykla jsem si docela dobře. Ve Švýcarsku jsem kolem sebe měla své lidi a to se mi podařilo vybudovat i tady. Rozdíly mezi Švýcarskem a Českem jsou, ale nejsou tak podstatné. Češi umí improvizovat, tady se prostě počítá s tím, že se stane chyba. Třeba když se udělá ve Švýcarsku na plakátě překlep, tak to vypadá, že nastal konec světa. A já je uklidňuji, že to tak není...

Co vlastně dneska děláte?
 Různé věci, jsem na volné noze – maluji, vedu kurzy. Dvakrát do roka jezdím do Švýcarska učit zájemce o malbu, kteří ji mají jako volnočasovou aktivitu. Je to zážrak, že mi tam už dvacet let chodí noví a noví lidé. Kurzy mám i na Sázavě a na Svatém Hostýně.

KDO JE DORIS WINDLIN

Doris Windlin vyrůstala ve Švýcarsku, vystudovala uměleckou školu Kunstseminar v Lucernu a pak pokračovala na Fakultě výtvarných umění v Brně. Žije v Poděvousích mezi Plzní a Domažlicemi, vystavuje ovšem po celém Česku i v zahraničí. Její výstavy se konaly v Uherské Brodě, Jazz klubu Reduta, olomouckém Divadle hudby, Hradci Králové, Brně, Lucernu i Moskvě. Největším oceněním její malířské práce pro ni bylo, když získala na příští rok malířské stipendium do Berlína.

www.atelier-doris.cz

Odkud přesně pocházíte?

Ze středního Švýcarska. Z Kernsu. Vyrůstala jsem však na samotě, rodiče jsou sedláci, ale dnes už v důchodu. Nyní žiju nedaleko Plzně v malé vesnici Poděvousi, která má 250 obyvatel. Bývám často pryč, ale tam jsem doma, tam jsem spokojená.

V Česku také často předvádíte tradiční výrobu švýcarských sýrů...

Když mi bylo 21 let, pracovala jsem v létě na salaši v Lungernu, kde jsem měla na starost 16 krav a výrobu sýra. Tam mě to chylo. V Česku ovšem není jednoduché sehnat správné mléko. Krávy by neměly být krmene sláží, a to se tady velmi špatně hledá. Beru mléko od sedláků z Moravy a ze Sázavy. Sýry pak připravuji na speciální akce.

Jaký sýr děláte?

Jednoduchý alpský sýr, který sedláci dělají dodnes na salaši. Věnuji se tomu dvakrát až čtyřikrát do roka. Dělám ho většinou z 50 litrů, na salaši jsem mývala i 350 litrů mléka, tady jsem ráda, že seženu 50 litrů. Z toho udělám pět kilo sýra.

A reakce lidí?

Pozitivní, ale často si myslí, že se alpský sýr může hned jíst. To nejde. Můj sýr se musí uležet. Musí zrát – tři měsíce, půl roku nebo rok. Třeba na tradiční akci Alpbazug, kterou v Praze organizuje Švýcarská obchodní komora, připravuji sýr i rok dopředu. A je to složité. Musím se o něj celý rok starat. Je s tím spousta starostí. Doma nemám ideální prostor, mám ho na chodbě. To musím ještě vyčistat. Snažím se pokaždé něco vylepšit.

Jak to vlastně celé vzniklo?

V roce 2001 přijel do Valašských Klobouk švýcarský folklorní soubor a při té příležitosti jsem se svým otcem vyráběla sýr. Když táta odjžděl, daroval mi kotel, ve kterém se mléko zahřívá. Je měděný, velmi vzácný a drahý. A tím to celé začalo. Je to paradox, ale výroba sýrů mi pomohla ukázat, že jsem také malířka. A při-

Doris Windlin ukazuje tradiční výrobu švýcarského sýra

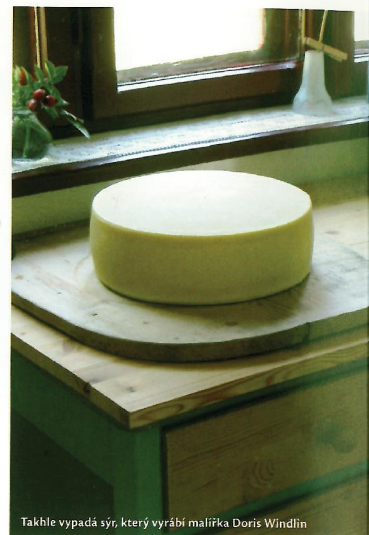
tom to jsou věci, které k sobě zdánlivě nepatří. Selka a malování? Můj život byl vždy rozdělený. Žila jsem na salaši a všichni ignorovali, že jsem malířka. Je to zvláštní, ale ve Švýcarsku jako by tradici neslo spojit s uměním. Tady to jde, lidé se koukají, jak dělám sýr, a ptají se, co malují a proč. Tady se i děti ze statků mohou věnovat umění. Ve Švýcarsku to jsou dva světy, které k sobě většinou nepatří.

Co tedy malujete a proč?

Hodně maluji krajinu. Dělám si to svoje, nenechám se ovlivnit módou. To, že jsem vydržela, šla si svou cestou, se mi vyplácí. Vždyť Van Gogh si také maloval své. Ve Švýcarsku jsou v módě bláznivé nápady, všichni dělají všechno, ale to mě nebaví. Na příští rok jsem vyhrála stipendium do Berlína. Je to poprvé, co mohu čtyři měsíce v klidu malovat. Mám i finanční příspěvek. Ještě měsíc poté, co jsem to vyhrála, jsem se ráno probouzela šťastná a nemohla tomu uvěřit. Z malování bývám vyčerpaná. Stává se mi, že se mi večer po malování těžko přemýšlí nebo organizuje. Mozek nechce na nic myslet, je čas jít na pivo.

Malujete i města...

Malovala jsem třeba velké obrazy Karlových Varů. Tam to bylo zajímavé. Chtěli mi tam touž zakázat malovat na ulici. V roce 2011 mě vyhodili z centra města dva policisté, že nemám povolení. Šli jsme za úředníkem a ta říkala, že nám ho nemůže dát, protože nás není dvanáct, abychom vytvořili portrétovací skupinu. Prý potřebuji povolení, i když si budu chtít nakreslit panelák. Hned potom jsme zjistili, že žádné povolení nepotřebujeme, že nám lhali. V zimě 2012 jsem zase porušila zákon – za obsazení, poškození a přetížení veřejného prostranství. Dva roky jsem

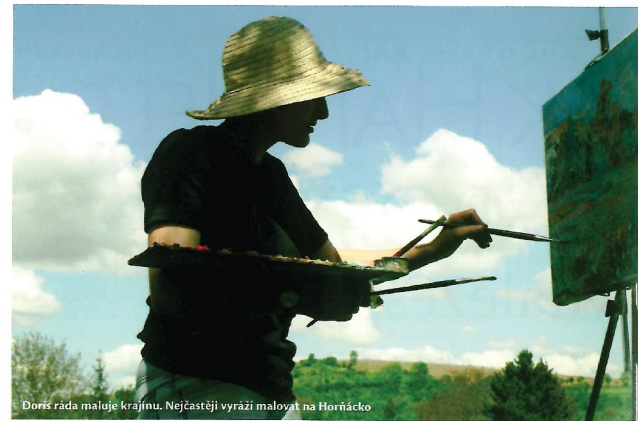
Takhle vypadá sýr, který vyrábí malířka Doris Windlin

Jaká místa jste si v Česku oblíbila?

Už patnáct let jezdím na Hornácko malovat. I letos v létě jsem tam byla 14 dní. Myslela jsem, že budu relaxovat, ale zavolali mi, zda bych jim tam neudělala i sýr.

Nezapomínám vám Slovácko domov? Jde o region, kde se dodržují tradice...

Ano, jsou nám svým způsobem podobní. Vím, že tam nepatřím, ale cítím s nimi souznění. Jsme si podobní dodržováním tradic, obdivují také jejich folklor. Obzvlášť Hornáci jsou hrdí na to, že jsou Hornáci, a nikdo se jim nesmí vnucovat. Sami si rozhodnou, kdo k nim patří. Na Hornácku si lidé ještě drží svá políčka, tím je krajina mnohem barevnější a pestřejší. Dobře se mi tam maluje. ☑

Doris ráda maluje krajinu. Nejčastěji vyrazí malovat na Hornácko